

A AUKERATIK ETA B AUKERATIK HAUTA DITZAKEZU GALDERAK, ATAL BAKOITZEAN ADIERAZTEN DEN BEZALA

A aukera

HIRITIK IHESI

1 Baserriko lanen gogortasuna atzean utzi eta hiriguneetara ihesi joan ziren gure aurreko belaunaldietakoak¹. Azken boladan, ordea, kontrako joera hazten ari da gazteen artean: gero eta gehiago dira hirietatik herri txikietara doazenak.

5 Barakaldo jaioterri eta Gasteiz bizitoki izan du azken urteetan Maitane García ingeniariak. Duela sei bat hilabete erosi zuen baserri bat Aramaion, bikotekidearekin batera. Herriak 1.500 biztanle inguru ditu, eta oso gustukoa dutelako joan dira bertara, baita bien lantokitik gertu dagoelako ere.

10 Landa-eremuko² bizitza aspalditik amesten zuen 29 urteko gazteak. Gogoratu duenez, "aititak³ beti izan du baratzea eta txikitako oroitzapen oso politak ditut berarekin bertan. Beti gustatu izan zait". Mutil-laguna gereñutarra du, eta hasiera batean haren gurasoen soroan ibili ziren barazkiak landatzen. Horrela ohartu ziren nekazaritza "pasioa" zutela eta, etorkizunean, lursaila⁴ zuen etxe batean bizi nahi zutela.

15 Herrietara itzultzea, era berean, onuragarria da biztanleak galtzen ari ziren udalerrri txiki askorentzat. Pozarren hartu dituzte bizilagun berriak Aramaion, edo hala iruditzen zaio behintzat Garciari: "Gazteak izanda, herria berpiztuko dugula dirudi, batez ere umeekin. Hurrengo belaunaldiak etorriko direla ikusten dute eta horrek bizipoza emango diola herriari". Etorkizunean guraso badira, lana eta familia uztartzea⁵ hirian baino errazagoa izan daitekeela uste du. Badaki senideak gertu izan gabe zaila dela, horregatik espero du auzokideekin harremanak sendotzea eta lagunekin "tribu moduko bat" osatzea umeen zaintzan elkarri laguntzeko.

Orain arte alde ona soilik ezagutu du, baina ez du uste hartutako erabakiaz damutuko⁶ denik. "Paradisuan bizi naiz. Natura oso gertu daukat, loretxoak hazten ikusten ditut, koloreak aldatzen.... Toki berean bizi zaren arren, dena etengabe aldatzen ari da. Hori hiri batean ez duzu ikusten".

HABE Ikasbil aldizkari digitala, 2021/05/21 (MOLDATUA)

(1) *belaunaldi*: generación. (2) *Landa-eremu*: zona rural. (3) *aitita*: abuelo. (4) *lursail*: terreno, parcela, trozo de tierra. (5) *uztartu*: conciliar. (6) *damutu*: arrepentirse.

GALDERAK (OHARRA: Parentesi arteko zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du)

- **A1. ATALA** (HIRU GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A1.1., A1.2., A1.3., B1.1., B1.2. eta B1.3.)

A1.1.- Eman hitz hauen kasua eta numeroa: *Baserriko* (1), *hiriguneetara* (1), *gazteen* (2), *auzokideekin* (15), *loretxoak* (18). (1 puntu)

A1.2.- Testuinguruan egokia den sinonimo bat eman: *kontrako* (2), *gurasoen* (9), *era* (11), *askorentzat* (11), *uste* (15). (1 puntu)

A1.3.- Berridatzi esaldi hauek (1 puntu):

- "*oso gustukoa dutelako*" (5-6) (_____ -enez gero)
- "*lantokitik gertu dagoelako*" (6) (_____ eta)
- "*umeen zaintzan elkarri laguntzeko*" (16) (_____ -tzearren)
- "*hartutako*" (17) (_____ -n)
- "*bizi zaren arren*" (18-19) (*nahiz eta* _____)

- **A2. ATALA** (HIRU GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A2.1., A2.2., A2.3., B2.1., B2.2. eta B2.3.)

A2.1.- Testuaren ulermena. Nola ohartu ziren Maitane García eta bere bikotekidea nekazaritza pasioa zutela? (1 puntu)

A2.2.- Testuaren ulermena. Zergatik da onuragarria herri txikientzat gazteak herrietara bizitzera joatea? (1 puntu)

A2.3.- Testuaren ulermena. Maitane García-ren arabera, seme-alabak badituzte, nola lortuko dute lana eta familia uztartzea? (1 puntu)

- **A3. ATALA** (GALDERA BAT AUKERATU BI HAUEN ARTEAN: A3.1. eta B3.1.)

A3.1.- Idatzi testuari edota gaiari buruz gutxienez 150 hitz. (4 puntu)

3 galdera aukeratu sei hauen artean

A1.1. B1.1. A1.2.
B1.2. A1.3. B1.3.

3 galdera aukeratu sei hauen artean

A2.1. B2.1. A2.2.
B2.2. A2.3. B2.3.

Galdera 1 aukeratu bi hauen artean

A3.1 B3.1.

ESKUPEKORIK EMATEN DUGU?

- 1 Bidaiazen dugunean, bisitatuko dugun herrialdeko ohiturak zein diren jakitea komeni zaigu; batez ere, hanka hondoraino ez sartzeko. Horren adibide garbia da eskupekoa edo propina: zein herrialdetan ematen da? Zenbat diru utzi behar dugu? 1
- 5 Pixka bat begiratuz gero, konturatuko gara leku batetik bestera alde handia dagoela eskupekoa emateko ohituraren inguruan. Herrialde batzuetan derrigorrezkoa¹ da eta zerbitzariak soldata osatzen² dute jasotakoarekin; beste batzuetan, jaso dugun zerbitzuaren arabera geuk erabakiko dugu zenbat eman edo ez ematea ere; azkenik, bada propina ematea gaizki ikusita dagoen herrialderik ere. 5
- 10 Ameriketako Estatu Batuen kasuan, adibidez, film askotan ikusi dugu jatetxeetan edo tabernetan zerbitzariari eskupekoa eman behar zaiola. Bezeroak barran edo mahaian eserita zerbait hartu, zerbitzua ona edo txarra izan, gastatutakoaren % 15 eta % 20 artean utzi behar izaten du propina gisa, langileak bere soldata osatzeko. 10
- Hala ere, txanpon honek badu beste aldea: Txinan, Paraguain edo Japonian gaizki ikusia dago propina uztea. Langilearentzat umiliazioa izan daiteke, gutxietsita³ senti daiteke, irabazten duen soldatarekin nahikoa izango ez balu bezala. Beraz, nahikoa dute irabazten duten soldatarekin.
- 15 Lidia Irazabalbeitia zerbitzariak badu eskarmentua gai horretan. Hamahiru urte daramatza Donostiako Txola taberna-jatetxean lanean, eta aurretik beste hiru tabernatan ere egin du lan. Guztira hogeita hamabi urte daramatza lanbidean: "Duela hogeita urte eskupeko handiagoak ematen zituzten bezeroek. Orain ere hasita daude ematen (krisi-garaian ez baitzuten ia ezer uzten), baina lehen baino gutxiago". Lidiaren iritziz, desagertu egingo da eskupekoa emateko ohitura: "Gaurko gazteek ez dute ematen, agian dirurik ez dutelako. Ohitu ez direnez, nik uste dut helduagoak⁴ direnean ere ez dutela emango, galdu egingo dela". 15
- 20

HABE Ikasbil aldizkari digitala, 2019/05/08 (MOLDATUA)

(1) derrigorrezko: obligatorio. osatu: completar. (3) gutxietsita: menospreciado/-a. (3) heldu: adulto/-a.

GALDERAK (OHARRA: Parentesi arteko zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du)

- **B1. ATALA** (HIRU GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A1.1., A1.2., A1.3., B1.1., B1.2. eta B1.3.)
 - B1.1.- Eman hitz hauen kasua eta numeroa: *herrialdeko* (1), *zerbitzariak* (5), *zerbitzuaren* (6), *Langilearentzat* (13), *soldatarekin* (13). (1 puntu)
 - B1.2.- Testuinguruan egokia den sinonimo bat eman: *Pixka bat* (4), *leku* (4), *beste* (6), *agian* (19), *uste* (20). (1 puntu)
 - B1.3.- Berridatzi esaldi hauek (1 puntu):
 - "*ez sartzeko*" (2) (_____ -tzearren).
 - "*jaso dugun*" (6) (_____ -tako)
 - "*langileak bere soldata osatzeko*." (10-11) (_____ -tzekotan)
 - "*krisi-garaian ez baitzuten ia ezer uzten*" (18) (_____ -lako _____).
 - "*dirurik ez dutelako*" (19) (_____ eta).
- **B2. ATALA** (HIRU GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A2.1., A2.2., A2.3., B2.1., B2.2. eta B2.3.)
 - B2.1. Testuaren ulermena. Zer ohitura dago Ameriketako Estatu Batuetan eskupekoa emateko ohituraren inguruan? (1 puntu)
 - B2.2. Testuaren ulermena. Zein da egoera Txinan, Paraguain eta Japonian eskupekoa ematearen inguruan? (1 puntu)
 - B2.3. Testuaren ulermena. Zer dio Lidia Irazabalbeitiak ohitura honen inguruan Euskal Herrian dagoen egoerari buruz? Nola zen lehen? Nola da orain? Nola izanen da etorkizunean? (1 puntu)
- **B3. ATALA** (GALDERA BAT AUKERATU BI HAUEN ARTEAN: A3.1. eta B3.1.)
 - B3.1. Idatzi testuari edota gaiari buruz gutxienez 150 hitz. (4 puntu)

3 galdera aukeratu
sei hauen arteanA1.1. B1.1. A1.2.
B1.2. A1.3. B1.3.3 galdera aukeratu
sei hauen arteanA2.1. B2.1. A2.2.
B2.2. A2.3. B2.3.Galdera 1 aukeratu
bi hauen artean

A3.1 B3.1.